

**ГРАЖДАНСКО ДВИЖЕНИЕ
“БУДНО ОБЩЕСТВО – ПЛОВДИВ”**

Рег. Индекс

7

Дата: 29.01 2014 г.

**ДО
Г-ЖА МАЯ МАНОЛОВА
ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

ОТНОСНО: Предложения за промени в проектът за Избирателен кодекс

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО МАНОЛОВА,

Ние, членовете и симпатизантите на Гражданско движение “Будно общество – Пловдив“, разгледахме на две наши заседания проектът за Избирателен кодекс и открихме доста недостатъци. Спряхме се на три основни – 4 % праг за влизане в народното събрание, 7 % праг при преференциалното гласуване и невключване на мажоритарни избори за част от народните представители.

В тази връзка предлагаме:

- Към четири процентния праг за влизане в Народното събрание да се добави и ново условие – В случай, че непредставените в Народното събрание гласоподаватели (с действителни гласове) са над 15 %, то прагът се намалява до изпълнение на второто условие или до достигане на 2%;
- В Чл. 298; ал. 2 цифрата “7” се заменя с “3”;
- Една трета от депутатите да бъдат избирани мажоритарно.

Мотивите за необходимостта да се извършат предложените промени са дадени в Приложение 1, както и на сайта на движението www.plovdiv.budnoobshtestvo.com.

Приложение: съгласно текста – 2 стр.

ЗА ГД “БУДНО ОБЩЕСТВО – ПЛОВДИВ”:
(ЛЮДМИЛ КОЛЧЕВ)

**МОТИВИ
ЗА
ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТА ЗА ИЗБИРАТЕЛНИЯ КОДЕКС**

Ще се ограничим в частта за избори на народни представители за Народно събрание. Голяма част от изводите важат и за другите видове избори. Примерите ще бъдат спрямо резултатите на предсрочните парламентарни избори на 12.05.2013 год.

1. ЧЕТИРИ ПРОЦЕНТОВА БАРИЕРА ЗА ПАРТИИ И КОАЛИЦИИ

Съгласно чл. 248, ал. 2 “В разпределението на мандатите на национално ниво участват партиите и коалициите, **получили най-малко 4 на сто от действителните гласове в страната и извън страната**, както и независимите кандидати, получили действителни гласове не по-малко от районната изборителна квота.” Тъй като действителните гласове бяха 3 541 745, то 4 процентовата бариера бе 141 670 гласа. Тази бариера бе преминала от четири партии и коалиции с общо подадени за тях 2 683 093 гласа, което прави под 75,8 % от всички действителни гласа. Общо 857 373 гласоподаватели, над 24,2 %, не получиха представителство в Народното събрание. Проблемът при така дефинирания праг е че теоритично е възможно да няма избрани депутати - ако никоя от 45 партии и коалиции не вземе повече от 141 670 гласа. Друг проблем би възникнал ако една партия събере 142 000 гласа, а другите не преминават прага. В този случай единствената партия, преминала прага, ще има 240 депутата. Има и други критични ситуации: Промяната само на няколко гласа може съществено да промени изборните резултати. Пример: Първите, по гласове, три партии са събрали съответно 141 671, 141 670 и 141 669 гласа. В този случай влизат първите две партии със 120 депутати. Ако при повторното броене се получи, че за третата партия има подаден валиден глас в някоя от секциите ще се получи коренно различен резултат – трите партии ще имат по 80 депутати. Възможно е за първата партия два гласа да се обявят за недействителни и тогава тя няма да има представител в Народното събрание. Т.е. общо 3 гласа може да променят коренно резултата. Вместо първата да има 120 депутата, а третата 0, то ще се получи обратното. Примерите, които са дадени са крайни, но те разкриват проблемите на така дефинирания праг. Те възникват когато процентът на непредставените в Народното събрание гласоподаватели е много голям. В горните случаи непредставени бяха съответно 100 %, 96 %, 92 % и 88 %. За да се избегне този ефект към 4 % праг трябва да се въведе и втори праг на непредставените гласоподаватели – например 15 %. В случай, че непредставените гласоподаватели са над 15 %, както е в случая с последните избори – 24,2 %, то 4 % праг се намалява докато непредставените гласоподаватели паднат под 15 %. В конкретния случай това означава още 2 партии и една коалиция да имат депутати.

Необходимостта от втория праг ще бъде още по-необходима, тъй като в проекта е предвидено лесно регистриране на независими кандидати и изключително трудното им влизане в Народното събрание.

2. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИЗБРАНИТЕ КАНДИДАТИ СПОРЕД ПОЛУЧЕНИТЕ ВАЛИДНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

Съгласно чл. 298, ал. 2 “Предпочитанията (преференциите) за отделните кандидати са валидни, ако броят на гласовете, получени за кандидата, е **не по-малък от 7 на сто от гласовете, подадени за кандидатската листа.**”

Съгласно чл. 298, ал. 5 “Когато няма кандидати с валидни предпочитания

(преференции), избрани са кандидатите по реда, в който са подредени в кандидатската листа.”

За 16-ти Избирателен район – гр. Пловдив това означава за ГЕРБ – 4 341, за Коалиция за България – 2 888 и за Атака - 928 преференции за един кандидат. Четвъртата парламентарна партия ДПС няма депутат от Пловдив и за нея броят на преференциите за който и да е кандидат не би се отчел (прагът е 434).

В мотивите си към проекта на Избирателен кодекс вносителите пишат - “Предлагания праг на преференцията е достатъчно нисък, за да доведе до реално разместване на кандидатите в листите.” Това твърдение ще е вярно само ако са налице две условия: Гласоподавателите масово да изпозват възможността да отбележат преференция, като при това сравнително равномерно отбележат няколко кандидата, или при малък процент на посочили преференции да се групират около един, максимум двама кандидата.

Примери: Посочили преференции 50 %. При първи вариант - един получава 40 % и други 4-ма около 2-3 % всеки. Разместване ще има само за този с 40 %. Втори вариант – получават съответно 20 %, 15 %, 8 %, 5 % и 2 %. Разместване ще има при първите трима. При посочили преференции 15 % вариантите са само 3 – нито един не минава 7 % праг, само един го преминава и при последния двама преминава прага. В последния случай всички останали с преференция от листата трябва да са получили под 1 %.

Последен пример – каквито и да са преференциите за кандидатите за партии и коалиции, които не влизат в Народното събрание или влизат, но в конкретния избирателен район нямат избран депутат, то тези преференции не оказват никакво влияние (такъв е случаят с ДПС в гр. Пловдив).

Може да перефразираме “По-лесно е камила да мине през иглени уши, нежели този праг на преференциите да доведе до съществено разместване на кандидатите в листите”.

Има поне два варианта, които решават този проблем – или се въвежда по-нисък праг (например от 1% до 3 %) или прагът се изчислява от преференциите, подадени за кандидатската листа. В последния случай прагът може да е различен за различните избирателни райони. Едно е в даден избирателен район да се избират 4 депутати и съвсем друго е да са 11 или повече. Логично е прагът да зависи от големината на кандидатската листа.

3. МАЖОРИТАРНО ИЗБРАНИ ДЕПУТАТИ

Технически лесно може да се добави и избиране на част от депутатите като мажоритарни (например една трета). На изборите за 7-мо Велико Народно събрание (10 и 17 юни 1990 год.) половината от депутатите бяха избрани мажоритарно. В този случай е необходимо Президентът на РБ да определи мажоритарните избирателни райони. Ако на първия тур няма избран кандидат се преминава към втория тур (балотаж).

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предлагаме следните промени:

- Към четири процентния праг за влизане в Народното събрание да се добави и ново условие – В случай, че непредставените в Народното събрание гласоподаватели са над 15 %, то прагът се намалява до изпълнение на второто условие или до достигане на 2 %;
- В Чл. 298, ал. 2 цифрата “7” се заменя с “3”;
- Една трета от депутатите да бъдат избрани мажоритарно.